

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

In Passionem D.N. Iesv Christi Homeliae quinquaginta sex, Theoremata
viginti octo, totidemque sermones. In Monotesseron Praeterea Eivsdem
Passionis Dominicae, iuxta Euangelistarum & historiae fidem, Elucidatio.
Conciones ad Haec Paraeneticae in praecipuis anni & Sanctorum
festiuitatibus habitae

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXVIII

Iesus tristatur pauidus Art. & Ho. V.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47113)

COMPLETORIVM PASSIONIS DOMINI
nostri Iesu Christi. Primum.IESUS TRISTATUR PAVIDUS *Artic. V.*

Hymno dicto, egressus est Iesus cum discipulis suis trans torrentem Cedron, in villam que dicitur Gethsemani in montem Oliueti, vbi erat hortus, in quem introiuit ipse, & discipuli eius, secundum consuetudinem. Sciebat autem & Iudas qui tradebat eum, locum: quia frequenter Iesus conuenerat illuc cum discipulis suis. Tunc dixit illis Iesus: Omnes vos scandalum patiemini in me in ista nocte. Scriptum est enim: Percutiam pastorem, & dispergentur oues gregis. Postquam autem resurrexero, precedam vos in Galilæam. Respondens autem Petrus, ait illi: Et si omnes scandalizati fuerint in te, ego nunquam scandalizabor. Et ait illi Iesus: Amen dico tibi, quia tu hodie in nocte hac priusquam gallus bis vocem dederit, ter me es negaturus, Et ille amplius loquebatur: Etiam si oportuerit me commori tibi, non te negabo. Similiter autem & omnes discipuli dixerunt. Et cum peruenisset ad locum, ait discipulis suis. Sedete hic donec vadam illuc & orem. Et assumit Petrum, Iacobum & Ioannem duos filios Zebedæi secum. Et coepit pauere & tedere, contristari & moestus esse. Et tunc ait illis: Tristis est anima mea usque ad mortem.

Matth. 26.
Marc. 14.
Lucæ 22.
Ioan. 18.

HOMILIA V.

Primum hic aduerte, quod ad ciuilitatem atque modestiam spectat Christi, quod expectare Iudam turbamque hostium noluit in domo, vbi cenauerat, ne huic viro sibi amico molestia turbatiove domus atque familiaris inferretur sui gratia, qui se hospitio receperat, neve pro beneficio charitatis, illi rependeretur species ingratitude: idem pacatis adhuc omnibus, e domo secessit ad locum Iudæ optimè cognitum, vbi citra cuiuscunque molestiam posset capi. Deinde aduerte quam fuerit voluntarius ad patiendum Dominus, qui locum elegit opportunum, illumque propterea accessit, vt absque villo negocio & sine seditione turbæ caperetur. Considera tertio Dominum triste, & quomodo de illo refertur, ceppisse contristari, pauere & moestum esse. Non ergo illum obruit, non nolenti accidit, nec rationem eius præuenit tristitia, sed tristatus est quia voluit. Causas tristitiæ pura grauitatem nostrorum peccatorum. Nos enim quamuis leuia arbitremur peccata nostra, ipse tamen omnium peccatorum nostrorum in se suscepit dolorem, contritionem, hoc est, odium, displicentiamque ac tristitiam quomodo quoque ipsa super se acceperat peccata nostra, & pauit obnoxium in eorumdem se fecerat satisfactio em.

Ciuilitas & modestia Christi.

Voluntarius quam fuerit Dominus.

Tristitiæ Christi causa quæ.

G

Au. it

Tristitiam
Christi que-
nā auxerunt
Ingratitudo
hominum.

Tristitia vi-
superabilis
quæ.

Tristitia lau-
dabilis quæ.
Matth. 4.
2. Cor. 1.

Tristitiam
utilissimæ a
Christo as-
sumptam.

Tristitia ho-
mini p pec-
cato suo ne-
cessaria cu-
iusmodi.
Tristitiæ do-
lorisq; Chri-
sti magnitu-
do & excel-
lentia quæta

Auxit autem hanc tristitiam excæcatio Iudæorum, scandalum ruinaq; disci-
pulorum, Iudæ aliorumq; damnandorum perditio, & quod mors eius tam a-
mara aded erat paucis profutura: quia præsciuit ingratitude nostram
futuram, hoc est, quam inter nos futuri sint multi, qui ne tantundem quidem
Domino Iesu sint gratias acturi, ut dicant: Benedictus esto Domine, qui pro-
pter me tāta ex charitate tolerasti. *Cæpit contristari*, &c. significat, quia tristitia
eius animo non dominabatur, nec obruit rationem, sed sensit quantum vo-
luit, quomodo voluit, & quamdiu voluit. *Tristis est anima mea vsque ad mortem*.
Excessit Christi tristitia omnium tristitias ab initio mundi, quia tristabatur
pro omnibus. Tu tristaris pro teipso & propter amorem priuatum, puta quia
uxorem, quia filium, quia domum, quia rem aliquam dilectam amisisti. Non
est tristitia hæc salutaris. Multo tamen peior est adhuc tristitia in eo, qui vo-
luntatem suam præferat, non potest exequi, qui desideria mala non potest per-
ficere, & propterea tristatur. Tristitia itaque tunc est laudabilis, quando pro
peccatis siue tuis, siue alienis luges. Sic enim lugentibus beatitudo promitti-
tur. Hoc modo lugentes consolabuntur. Hæc etiam tristitia ab Apostolo se-
cundum Deum tristitia vocatur, quæ salutem stabilem operatur. Igitur si pro
Dei contemptu, si pro iniustitiæ oppressione, si pro diuina offensione assumitur
tristitia, utiliter assumitur. Aliter tristari inutilissimum est. Consideran-
dum, à Christo tristitiam utilissime assumptam, puta ad cumulandam fru-
gem satisfactionis nostræ. Voluit enim, ut dixi, tristari pro peccatis totius
mundi. Mihi, si nisi vnum peccatum commissem, deberet, infinita tristitia.
Quantam ergo habere debeo tristitiam, qui millia peccatorum letalium cõ-
misi? Certum est autem, quod infinitam non possum habere tristitiam. Eam
ob rem ego mea tristitia quālibet sancta ac bona, peccata mea expiare non va-
leo. Christus autem tantum assumpsit tristitiæ quæ pro cunctis sufficeret pec-
catis vel totius mundi, quæ satisfaceret nostro nomine Deo Patri, fructum ta-
men tristitiæ suæ largiens nobis. Vnde si ego propter peccata mea tristor,
quantum ego possum tristari, hoc est, si propterea tristitia afficior quia pec-
caui, ita ut peccatum plus displiceat, quam damnum quoduis temporale, nec
pro re quantumlibet præciosa consentire velim, ut non tristarer, hoc est, ut
non damnarem quod feci peccatum: tunc Christus sua tristitia supplet, quic-
quid minus æquò in me fuerit tristitiæ quam esse potest. Non tamen de tri-
stitia, quæ in sensibili hominis perceptione versatur, hic loquor: hæc enim
tametsi bona utilisq; sit, non tamen est necessaria. Porro ea necessaria est,
quæ est secundum rationem, qua damnatur peccatum & abijcitur & seipsum
luket homo, id est, seipsum iudicat pessime fecisse Deum offendens, nec vult
posthac pro re tam chara, quantam in mundo potest habere, hoc idem aliud-
ve simile patrare peccatum. Vide iam, quando quidem Christus pro singulis
& pro vniuersis peccatis satisfactionem, quam oportebat tristitiam, doloremq;
exagerari. Neque enim potestate, sed æquiualentia passionum nos voluit re-
dimere: tantundem, pro peccatis offerendo penarum, quantum iuste exi-
geretur pro singulis & pro omnibus. Doluit igitur pro omnibus & pro sin-
gulis Dominus Iesus, utpote qui in speculo diuinitatis omnia præuidebat
peccata non minus futura quàm præterita. Doluit autem tanto vehemen-
tius, quo clarius vilitatem agnouit peccati, quancumque magis eiusdem gra-
uitatem

unquam pensavit & malitiam, & quanto sciuit perfectius Dei dignitatem at-
 que maiestatem summam, quæ peccato offenditur atq; contemnitur. Iterum
 ex alia ratione quoque vehementius doluit. Nam quanto magis patrem dile-
 xit, tanto amplius eius horruit offensionem. Quanto ergo charitas in Chri-
 sto perfectior, tanto tristitia fuit maior. Quod verò pro perditione Iudæ do-
 luerit quid mirum misericordissimo est cordi? Aded anima est nobilis, vt
 præstaret mundum omniatq; creata irrationabilia perire, quam vnã ani-
 mam damnari. Si ergo nobis dolendum foret pro vnus perditione animæ,
 magis quam si cælum & terra perirent, quantum doluit putatis ille, cuius o-
 mnes sunt animæ? Hæc namque cum non essent, ipse eas creauit: cum inqui-
 nata & destructa essent, ipse reformauit, cum damnata essent, ipse eas redi-
 mendo saluauit. Tristabatur igitur, sciens multos futuros, qui non solum
 non gratias agerent, sed per vulnera, per crucem & passionem suam etiam
 blasphemarent & perirent. Tristabatur præterea propter discipulorum
 scandalum & dispersionem. Tristabatur ob mortem sibi imminuentem, &
 propter ineffabilia tormenta ac pœnas, quas non modo vt futuras, sed tan-
 quam præsentis prætidit, quæ omnia horruit natura infirmitas iuxta sen-
 sualem appetitum, licet iuxta rationem & voluntatem desiderauit, amanterq;
 suscepit. Propter hæc dixit: *Tristis est anima mea vsque ad mortem*, hoc est, vs-
 que ad mortem tristior, vt non possit maior esse tristitia, quæ non inferret
 mortem. Considerandum quarto, nihil ijs, quæ de tristitia Domini loquimur
 obstare verbum Esaïæ de Christo loquentis. *Non erit tristis neque turbulentus*:
 quia Esaïas loquitur de tristitia quomodo in nobis est, puta quæ dominatur
 rationi siue animo. Aliter enim tristitia omnesq; passiones fuere in Christo,
 quam in nobis. In nobis feruntur ad illicita, in Christo autem nequaquam
 nisi ad licita. In nobis passiones hæc sæpe rationis iudicium præueniunt, in
 Christo iudicium rationis sequuntur, & ab ea disponuntur. In nobis nequa-
 quam gressum sistunt in appetitu sensitiuo, sed impediunt etiam rationem:
 quod Christo abfuit, in quo passiones & motus naturaliter homini conue-
 nientes, in appetitu duntaxat manebant sensitiuo. Non etiam quod Salomon
 dixit: *Non contristabit iustum quicquid ei acciderit*, Tristitiam Christi impugnat:
 quia Salomon non loquitur de tristitia, quæ sentitur, sed loquitur de tristitia,
 qua homo perturbatur, qua impeditur, qua denique inordinatum quid tra-
 ctat, aut perperam agit. Sed quid dicendum est, quod nemo tristatur nisi de re
 quam non vult? Quomodo enim passionem suam noluit Christus, de quo
 Esaïas dicit: *Oblatus est quia*...? Dicendum breuiter, si in Christo confide-
 retur voluntas naturalis, in passionem simpliciter, vt passionem & gra-
 uamen naturæ, non ordinantem ad finem, hoc est, ad redemptionem generis
 humani, hoc modo non volebat Christus pati, quomodo infirmus nollet vri
 aut secari: vult tamen dum eam ordinat voluntatem ad consequendam sani-
 tatem. Ita pati Christo non fuit optatum aut desiderabile, nisi propter salu-
 tem nostram. Quomodo ergo passio eius non ordinata ad finem naturaliter
 fuit ei inuoluntaria, ita quoque tristitiam hoc modo habuit quasi de re non
 voluntaria. De hoc vide Dionysium Carthusianum.

Animæ no-
bilitas quæ-
ta.

Tristitiæ
Christi cau-
sa quæ.

Esaïæ 42.
Tristitiam
omnesque
alias passio-
nes fuisse a-
liter in Chri-
sto quam in
nobis.

Prou. 12.

Esaïæ 53.